

Onsdag den 27. august 2014 kl. 9.00

1

102. møde

Onsdag den 27. august 2014 kl. 9.00

Dagsorden

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 122:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militært bidrag til støtte for indsatsen i Irak.

Af udenrigsministeren (Martin Lidegaard).
(Fremsættelse 25.08.2014).

Kl. 09:00

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Mødet er åbnet.

Det eneste punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 122:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militært bidrag til støtte for indsatsen i Irak.

Af udenrigsministeren (Martin Lidegaard).
(Fremsættelse 25.08.2014).

Kl. 09:00

Forhandling

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Forhandlingen er åbnet, og vi starter med partiernes ordførere, og derfor er det hr. Troels Lund Poulsen fra Venstre, der er første ordfører på talerstolen. Værsgo.

Kl. 09:00

(Ordfører)

Troels Lund Poulsen (V):

På vegne af Venstre vil jeg sige, at vi ser med stor alvor på situationen i den nordlige del af Irak, som jo har udviklet sig meget alvorligt gennem de seneste måneder, for ikke at tale om, hvad der er sket i løbet af sommeren, hvor situationen jo har udviklet sig endnu mere alvorligt. Derfor har vi også fra første færd meddelt regeringen, at vi bakker op om et dansk bidrag, og har også noteret os, at de konsultationer, der har været undervejs med ikke mindst vores amerikanske allierede, har betydet, at regeringen nu lægger op til et bidrag, som betyder, at man skal stille et C-130-transportfly til rådighed, som bl.a. har til opgave at transportere ammunition og lette våben.

Vi synes, det er helt afgørende, at vi fra dansk side er villige til at vise vores solidaritet og også vise, at vi selvfølgelig i den her alvorlige situation står skulder ved skulder for på den måde at være med til at bremse ISIL og deres brutale fremfærd i den nordlige del af Irak. Det er en meget alvorlig situation, og det er også en situation, der kan få betydning både for Europa og ikke mindst for Danmark. I Venstre noterer vi os desværre, at der også er danske statsborgere, der drager i krig både i Syrien og højst sandsynligt også i den nordlige del af Irak for at tilslutte sig den såkaldte islamiske stat med de konsekvenser, det jo har for civilbefolkningen i den nordlige del af Irak, men selvfølgelig også med de konsekvenser, det potentielt kan have, når nogle af de statsborgere vender tilbage til Danmark. Det ser vi på med meget stor alvor.

Når det er sagt, er vi ikke et sekund i tvivl om, at et dansk militært bidrag kan være med til at gøre en forskel. Danmark har bidraget i adskillige internationale operationer. Vi har vist, at vi både har kapaciteten og viljen til at tilslutte os internationale aktioner, hvor vi mener vi kan gøre en forskel.

Det bidrag, der nu bliver lagt op til, er jo et flybidrag, som så også har den egenskab, at vi her i løbet af 2014 giver vores tilsagn til, at flyet kan udsendes i perioder på op til 14 dage, hvor det så kan være med til at stå for transportopgaver fra europæiske lande til Irak. Vi vil følge situationen meget nøje og vil også gerne i dag under førstebehandlingen kvittere for det samarbejde, der har været med både forsvarsministeren og udenrigsministeren i den situation, som har udviklet sig.

Derfor vil vi også gerne i dag gøre det klart, at hvis der bliver behov for yderligere indsats i løbet af de kommende måneder, er vi meget åbne over for at drøfte det med regeringen, og det har vi også offentligt tilkendegivet både i den politiske debat, men også i forhold til de reaktioner, der er kommet efter møderne i Det Udenrigspolitiske Nævn. Vi mener, det er afgørende, at vi gør vores ypperste for at stoppe det brutale regime, som i øjeblikket desværre er på fremfærd i den nordlige del af Irak.

Vi noterer os også, at der har været konsultationer med den irakiske regering. Vi håber også, at den irakiske regering i højere grad er i stand til at tage vare på irakernes egen sikkerhed, og det er afgørende, at vi også er med til at understøtte den proces. Det er nu engang irakerne, der skal være med til at sørge for, at der bliver sikkerhed i deres eget land, og der er vi så med til at give et bidrag til det. Men det er irakerne, der kommer til at gøre den afgørende forskel. Det synes jeg er vigtigt at slå fast i dag under behandlingen her i Folketinget: Det er det, som skal være endemålet.

Men med de bemærkninger vil vi selvfølgelig lægge op til en konstruktiv udvalgsbehandling og har også noteret os, at regeringen, synes jeg, meget fint har svaret på en lang række af de spørgsmål, der allerede er stillet, og har fremsat et, synes jeg, meget klart beslutningsforslag, som vi kun kan kvittere for.

Kl. 09:05

Kl. 09:08

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Der er ingen, der har bedt om adgang til korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken. Den næste er hr. Ole Hækkerup fra Socialdemokraterne. Værsgo.

Kl. 09:05

(Ordfører)

Ole Hækkerup (S):

Tak, hr. formand. Socialdemokraterne kan selvfølgelig også støtte det her forslag, og som det allerede fremgik af den forrige ordførertale, handler forslaget jo om, at Danmark bidrager med et transportfly til indsatsen mod IS. Jeg er i virkeligheden også enig i de bemærkninger, hr. Troels Lund Poulsen kom med, om, at situationen jo har udviklet sig mere og mere kritisk i det nordlige Irak.

Når det er rigtigt at gøre, handler det jo om, at der her er tale om et på mange måder helt uhyrligt regime, hvor man må sige, at det med den barbariske adfærd simpelt hen er en del af både ideologien og strategien. Og vi ved jo godt, hvordan det er – der findes autoritære ideologier, og der findes fundamentalister, altså folk, der mener, at alle andre skal være præcis som dem selv, og ellers har andre mennesker ikke ret til at leve. Det autoritære menneskesyn kan så være begrundet politisk eller religiøst eller med noget helt tredje, men uanset hvad begrundelsen er, har de autoritære verdenssyn i hvert fald det tilfælles, at de alle sammen deler foragten for mennesket. Og derfor er Socialdemokraterne meget tilfredse med, at der efter anmodning fra den irakiske regering er iværksat en amerikansk ledet operation.

Selvfolgelig skal Danmark bakke op om sådan en indsats, simpelt hen fordi vi har et ansvar, der rækker ud over os selv. Det er jo så et ansvar både i forhold til den humanitære situation, hvor regeringen heldigvis allerede har været ude på vegne af Danmark og bidrage med 49 mio. kr., men selvfølgelig også et ansvar for at hjælpe i forhold til modstanden mod IS.

Af den offentlige debat op til i dag er det jo så fremgået, at alle partier kan bakke op om at stille flyet til rådighed, og det er også glimrende, for det betyder først og fremmest, at danske mænd og kvinder kan drage af sted med en uhyre solid opbakning hjemmefra. Det synes jeg også er vigtigt at sige, for den her type operationer er der jo altid en stor risiko ved, og derfor er det vigtigt, at vi har så bred en opbakning fra Folketingets side som muligt. Og så er det selvfølgelig også godt med den brede opbakning, fordi det politisk betyder, at modstanden mod IS står stærkt. Hvis opbakningen er lige så stærk i alle andre lande – som den i øvrigt er her i Danmark – betyder det selvfølgelig også en styrkelse af kampen mod IS.

Endelig har der så op til det her beslutningsforslag været en diskussion af, hvordan man kunne forestille sig at situationen kunne udvikle sig fremover, og hvad Danmark i givet fald skulle bidrage med i fremtiden. For Socialdemokraterne er svaret på det spørgsmål i virkeligheden, at det i høj grad afhænger af, netop hvordan situationen udvikler sig, hvem det i givet fald er, der spørger os, og hvad det er, der i givet fald bliver spurgt om. Tilsvarende har der været overvejelser om afgrænsning af mandatet, der gives i beslutningsforslaget. For Socialdemokraterne handler den diskussion, når det kommer til stykket, ikke så meget om juristeri, men mere om politik. Forandrer opgaven sig markant, er det bedste, man kan gøre, selvfølgelig at inddrage Folketingets partier, simpelt hen for at gøre, hvad man kan, for netop at fastholde den brede opbakning bag de udsendte og bag den danske politik. Det vil i virkeligheden kort sagt sige at følge præcis den kurs, som regeringen har fulgt hidtil i både den her sag og tidligere sager.

På den baggrund skal jeg selvfølgelig anbefale forslaget til vedtagelse.

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:08

(Ordfører)

Søren Espersen (DF):

Tak. Først vil jeg fastslå, at DF støtter regeringens beslutning om at sende et dansk militært bidrag som støtte for det amerikanske ledede angreb på ISIL eller Islamisk Stat, som bevægelsen også kalder sig. Vi ville ligeledes, hvis amerikanerne skulle anmode herom, positivt overveje at støtte udsendelsen af kampfly til missionen.

Det er godt, at der nu ved Danmarks mellemkomst sikres de kurdiske styrker, som nu tager kampen op mod ISIL, moderne og effektive våben. Og jeg kan også i store træk tilslutte mig de talere, vi netop har hørt, først fra Venstre og så fra Socialdemokraterne.

Jeg vil her bruge min taletid til at rette opmærksomheden på de jihadistiske fra Danmark og den øvrige vestlige verden, som har meldt sig til kalifatet. Et vist indtryk har det jo gjort at se, hvorledes en brite med sin kniv henrettede en journalist. Briten hedder Abdel-Majed Abdel Bary, er 24 år og er vel en af de andengenerations muslimske indvandrere, som man indtil for nylig betragtede som særdeles velintegreret i det britiske samfund. Han er født og opvokset i England, taler med en ægte klassisk østlondonsk accent, har passet sin skolegang, siges det, og har en fin karriere som musiker. Han har sågar fået mange sange spillet i det hæderkronede BBC. Det er altså en af de her unge muslimer, som presse og myndigheder ynder at vise frem som en rigtig solstrålehistorie.

Spørgsmålet er nu, hvad vi i den vestlige verden har tænkt os at gøre med folk som Abdel-Majed Abdel Bary. Det er her, jeg mener, at det går galt i Danmark. For her sker ikke noget. Hvad gælder jihadistkrigerne i ISIL, ja, så har regeringen ikke for længe fortalt dem, hvad der skal ske med dem, når de vender hjem, eller hvis de tager af sted, i modsætning til regeringerne i Norge og England, som nu har meddelt dem, at man dels agter at straffe med langvarige fængselsstraffe, hvis og når de kommer hjem fra slagmarken, dels agter at fratage dem deres statsborgerskab.

Det skønnes – det er et avissskøn – at mere end 100 unge fra Danmark lige nu er krigere i Islamisk Stat, og hvad foretager regeringen sig så i den anledning? Intet. Intet som helst. Man fortæller i radioen eller på tv, hvor utrolig vanskelig og kompliceret sagen er, men at vi kan være helt sikre på, at regeringen følger sagen nøje. Og det synes jeg er en utrolig betryggende tilkendegivelse, altså at man følger sagen nøje.

Men sagen er jo, at der med det beslutningsforslag, som vi nu skal behandle, sker en dramatisk ændring af sagen, for nu kan regeringen ikke længere være handlingslammet i forhold til jihadistterne, for fra det øjeblik senere i dag, hvor Folketinget stemmer ja til at sende et militært bidrag af sted og dermed bliver en del af amerikanernes og kurdernes krig mod ISIL, så er det vel regulært nok at spørge: Betragter regeringen de danske jihadistiske i ISIL, som altså nu bliver danske soldaters fjender, som landsforrædere, fordi de kæmper imod Danmark? Og skal de tiltales som sådan, hvis og når de vender hjem?

Jeg vil gerne have et svar på det. Det er et svar fra udenrigsministeren, som endnu ikke er tikket ind på min mail. Jeg synes, at vi skal have et positivt svar på det. Det ville klæde regeringen nu at vise mod og mandshjerte i den her sag og ikke bare nøjes med at følge sagen nøje. Danmark har brug for en regering, som mander sig op og sørger for – som Norge og England – systematisk at pille statsborgerskaberne fra jihadistterne og udvise dem af landet. Fremsætter regeringen det forslag her i Folketinget, er jeg i øvrigt også sikker på,

at det vil blive vedtaget med stort flertal. Men spørgsmålet er, om regeringen tør.

At noget tyder på, at det ikke er tilfældet, viser det svar, som udenrigsministeren gav mig, da jeg spurgte – det er det, der hedder spørgsmål 10 – om danske jihadister, som tages til fange af kurderne, vil få tilbudt dansk konsular hjælp, hvis de kommer i knibe. Og det svarede udenrigsministeren søreme ja til. Altså, en hellig kriger, som myrder løs, men er så heldig at have et dansk pas, og som bliver fanget af kurdere eller irakere, skal så have sendt konsular hjælp, så han kan komme ud af fængslet og blive behandlet ordentligt osv.

Det tror jeg at det danske folk og ikke mindst de danske soldater, vi nu sender af sted, mildt sagt vil have vanskeligt ved at tro på kan være rigtigt. For på den måde hjælper jo det officielle Danmark sin egen værste fjende, nemlig det islamistiske uvæsen, som i dag hærger Mellemøsten og er i færd med at sprede gift over Europa og Danmark. Jeg må sige, at jeg undrer mig over det svar. Tak.

Kl. 09:13

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører i talerækken er fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 09:14

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det. Jamen jeg havde glemt, at Venstre var det største parti, så jeg var helt ærgerlig over, at det var dem, der startede i dag, og nu var SF på vej foran mig, så vi har været længe på sommerferie.

Der er jo ellers ikke nogen grund til at grine heroppefra i dag. Ligesom alle andre er vi i Radikale Venstre også ganske forfærdede over det, der sker i Irak lige nu. ISIL's fremfærd har jo skabt en frygtelig, forfærdelig humanitær krise i Nordirak, og derfor er vi rigtig glade for det humanitære bidrag, som Danmark allerede har ydet. Men ISIL's fremfærd er også en trussel mod hele Irak. Det er en trussel mod hele den regionale sikkerhed i Mellemøsten, og det er også en sikkerhedstrussel mod os. Derfor bakker vi op om det militære bidrag, der i dag bliver lagt op til i regeringens beslutningsforslag.

Det er for os ret vigtigt at understrege nogle ting i den forbindelse, fordi det her med at blande sig i konflikter udefra jo ikke altid er helt let, men det har været meget vigtigt for os at vide, at når vi bidrager med at transportere noget som våben, ved vi også, at dem, de kommer i hænderne på, er nogle, vi faktisk kan stole på. Det tror vi på at amerikanerne har sikkerhed for, og derfor tør vi også godt være med til lige præcis den her leverance, selv om jeg synes, at det er noget, der altid påkalder sig nogle overvejelser.

Men det er også vigtigt for os at understrege det, som jeg tror flere har understreget før os, nemlig at vi ikke kan nedkæmpe ISIL alene. Vi giver et bidrag til den meget akutte situation, der er opstået lige nu, men den langsigtede løsning og den langsigtede kamp mod ISIL er en kamp, som irakerne skal føre.

Derfor er vi også meget opmærksomme på, at vores bidrag sker i lyset af de bestræbelser, som irakerne lige nu gør sig på at lave en samlende regering, for vi er slet ikke i tvivl om, at en del af årsagen til, at ISIL har kunnet marchere frem med den hast, det er sket, er, fordi man ikke har tilgodeset alle grupper i Irak i den regering, der hidtil har regeret. Derfor følger vi selvfølgelig meget nøje regeringsdannelsen, og vi håber på, at der kan blive en bred regeringsdannelse, som kan repræsentere alle grupper, og som dermed kan fjerne grobunden for ISIL og skabe en stærk irakisk hær, som rent faktisk står op mod truslen fra ISIL og ikke bare løber bange bort.

Så vi er enige i det militære bidrag, men vi synes også, at det er meget vigtigt at have øje for den politiske udvikling, og vi tror på, at det er der, den langsigtede løsning i virkeligheden skal findes. Vi bakker op om beslutningsforslaget.

Kl. 09:17

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Holger K. Nielsen fra SF. Værsgo.

Kl. 09:17

(Ordfører)

Holger K. Nielsen (SF):

Der er ingen tvivl om, at ISIL repræsenterer ondskaben, barbariet, og er en trussel imod regionen og også imod resten af verden. Derfor er det, som vi er i gang med her i dag, vigtigt.

Jeg tror, der var mange, der undrede sig, da ISIL her før sommerferien begyndte deres store offensiv og havde meget, meget stor succes med det. ISIL havde indtil da jo primært opereret i Syrien, det var en del af den syriske konflikt. Vi vidste godt, at der også var rødder i Irak, men det kom bag på mange af os, at man havde så stor succes med den militære fremmarch, og specielt det, at den irakiske hær stak halen mellem benene, og at det lykkedes ISIL at tage Mosul så relativt nemt, bl.a. med det resultat, at man fik masser af moderne våben og masser af penge.

Vi var mange, der undrede os: Kunne det virkelig være rigtigt, at 10 år efter Irakkrigen, og efter man fra vestens side havde støttet irakiske regeringer økonomisk og militært, var den irakiske hær ikke i stand til overhovedet at modstå det militære pres, der kom fra ISIL? Det tilbagestår stadig at få analyseret nærmere, men det har jo formentlig forbindelse med den sunni-shia-konflikt, der er i Irak. Der var jo mange sunnier, som, om man så må sige, skiftede over. Men det var en katastrofe, det var en skandale, at det var sådan. Derfor var det jo så opløftende, at kurderne kunne stå imod ISIL. Det var kurderne, man skulle sætte sin lid til – kurderne, som har mange historiske erfaringer med den form for kamp, og som stod imod og gjorde det i første omgang. De kunne så ikke gøre det i længden alene, bl.a. fordi ISIL havde taget de her mange moderne våben i Mosul. Derfor fik de så hjælp fra andre kurdere i Tyrkiet og Syrien, hvilket i høj grad var medvirkende til, at de fik genoprettet fronten, og så fik de også hjælp fra de amerikanske bombninger.

Vi var mange, der undrede os over, at det internationale samfund var så passivt i hele den her situation, og derfor var vi også nogle, der faktisk var meget tilfredse med, at Obama besluttede sig for at intervenere og støtte kurderne i deres kamp. Det er så også positivt, at vi nu også fra dansk side bidrager til den her operation. Vi støtter selvfølgelig det her beslutningsforslag.

Der er mange, der spørger sig selv: Er vi nu igen på vej til Irak? Er det en gentagelse af den katastrofale beslutning, som vi tog i 2003? Nej, det er ikke det samme. Der er meget stor forskel på det, vi er i gang med nu, og det, der var tilfældet i 2003. Folkeretten er i orden nu, Irakkrigen var en ulovlig krig. Nu er folkeretten i orden, der er et præcist mandat for, hvad det er, vi skal her; det er en begrænset operation – en operation, der er begrænset til, at man skal støtte kurdernes kamp, støtte amerikanernes hjælp til kurdernes kamp ved at stille et transportfly til rådighed. Det er der dyb, dyb fornuft i.

Jeg er enig med dem, der har sagt, at det i sidste ende er en politisk løsning, der også her er nødvendig – der er aldrig militære løsninger på konflikter, det er som regel altid dårlige løsninger, men det kan være nødvendigt af og til at intervenere militært, og det er det, som man gør her. Det betyder jo, at det her hænger sammen med, at der dannes en regering i Irak, som inkluderer og ikke ekskluderer, og som skaber mere politisk stabilitet. Om det lykkes må vi se. Vi er nogle, der måske er lidt skeptiske stadig væk, men vi håber; vi har altid lov til at håbe på, at der faktisk er ved at ske en ny udvikling i selve Irak.

Det har også meget at gøre med Syrien, at man i højere grad får det problem adresseret. Og der er det jo fortvivlende, at Vesten, også Danmark, i høj grad står og har flere spørgsmål, end vi har svar, i

forhold til hvordan vi håndterer den syriske krise. Jeg tror selv, det var en kæmpe, kæmpe fejl, at Iran ikke blev involveret på et tidligere tidspunkt, fordi Iran er et af de lande, der kunne lægge pres på Assad. Rusland kunne også, men på grund af hele konflikten i Ukraine er det jo vanskeligt at få russerne med til ret meget i øjeblikket. Det er også derfor, de forskellige konflikter jo i allerhøjeste grad hænger sammen, og det må vi også ligesom være opmærksomme på.

Men i hvert fald er vi opmærksomme på, at det her ikke er løsningen på det her problem, det er en støtte til kurdernes kamp imod ISIL, og hvis vi ikke støtter den kamp, vil det få fuldstændig katastrofale konsekvenser. Det vil det få for kurderne, det vil det få for den irakiske befolkning, det vil det få for regionen og også for resten af verden.

Kl. 09:22

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 09:22

(Ordfører)

Nikolaj Villumsen (EL):

Situationen i Nordirak – og i Irak – er lige nu forfærdelig. Hundretusinder er drevet på flugt af ISIL's fremrykning. Denne højreekstreme bevægelse udfører etnisk udrensning, massakrer, voldtægter og mord, hvor de kommer frem. Det er en af de værste bevægelser, verden har set længe. FN har advaret om risikoen for et folkemord og opfordret til, at alle midler tages i brug for at stoppe ISIL. Lige nu kæmper kurdiske styrker en desperat kamp mod højreekstremisterne fra ISIL. Kurderne kæmper mod en overlegen fjende. Efter erobringen af Mosul har ISIL fået fingrene i tunge, moderne amerikanske våben. Derfor har kurderne brug for hjælp, hvis de skal matche ekstremisterne fra ISIL.

I Enhedslisten har vi altid støttet kurdernes kamp mod undertrykkelse. Den støtte vil også gøre sig gældende nu, hvor den kurdiske civilbefolkning er truet på livet. Derfor ønsker vi, at Danmark hjælper med at transportere våben og ammunition til de kurdiske styrker, der forsvare civilbefolkningen og minoriteterne mod angreb fra ISIL. Lige nu er situationen i Irak for os at se helt anderledes i forhold til tidligere konflikter, som Danmark har deltaget i, som Irak-krigen, Afghanistan-krigen og Libyen-krigen. I den her situation transporteres der våben til en folkevalgt, sekulær kurdisk regering, der beskytter minoriteter og kvinders rettigheder. Der er tale om en situation, hvor en regering har bedt det internationale samfund om hjælp. Vi taler altså om suveræn irakisk stat, der helt i tråd med folkeretten beder om hjælp til at forsvare sin egen befolkning mod overgreb.

Det er vigtigt at understrege, at såfremt Enhedslisten i sidste ende giver sin støtte – vi har en række spørgsmål, vi vil have afklaret i udvalgsbehandlingen – er det udelukkende en støtte til en begrænset aktion, og ikke til at Danmark engagerer sig i en militær indgriben i Irak. Vi kan på ingen måde støtte, at danske soldater eller kampfly indsættes i Irak.

Derfor er jeg også glad for svaret fra udenrigsministeren, hvor det fastslås, at hvis regeringen skulle komme og foreslå det, ville der være tale om en beslutning, som skal tages op til fornyet behandling i Folketingssalen, og i så fald vil Enhedslisten vende sig imod indsættelsen af danske kampfly og kamptropper, lige som vi mener, det ville være forkert, hvis amerikanerne på ny indsætter kamptropper i Irak. Det er afgørende for Enhedslisten, at der alene er tale om støtte til at hjælpe kurderne til at blive i stand til at forsvare sig mod ISIL. Danmark skal ikke ind i en ny krig i Irak.

Det skal vi ikke, fordi det nuværende kaos i Irak er skabt af den amerikanske og danske invasion af Irak i 2003. Irakkrigen dengang var ulovlig, da den var uden FN-mandat, men den har også vist sig at

være helt, helt forfejlet. Derfor gør vi os i Enhedslisten heller ingen illusioner om, at USA eller andre stormagter i den nuværende konflikt ikke varetager deres egne interesser. Men vi mener, det er afgørende, at kurderne får våben, så de kan forsvare sig mod ISIL, og det er en klar forudsætning for Enhedslistens støtte, at det sker inden for folkeretten. Derfor er vi også glade for de svar fra regeringen, der understreger, at det er tilfældet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at Enhedslisten tager klar afstand fra de amerikanske overvejelser om at alliere sig med Syriens brutale diktator, Assad, imod ISIL. Det er ganske enkelt forkasteligt, og for Enhedslisten er det helt afgørende, at den konkrete støtte, vi eventuelt giver, udelukkende er en støtte til kurderne og ikke kan udvikle sig til en dansk involvering i borgerkrigen i Syrien.

Selv om det er tydeligt, at kurderne lige nu har akut behov for at kunne forsvare sig ved fronten, så er det Enhedslistens klare opfattelse, at konflikten i Irak ikke kan løses militært. Der er behov for politiske løsninger i hele regionen og for en massiv humanitær indsats. Danmark og det internationale samfund bør arbejde aktivt for, at alle dele af den irakiske befolkning får del i den politiske styring af landet og dermed samles i kampen mod ISIL.

Samtidig opfordrer vi klart til, at man på baggrund af diskussionen i Folketinget i dag benytter lejligheden til at lægge pres på de bagmænd, der står bag ISIL. Det er fuldstændig grotesk, at Vesten i årevis har set igennem fingre med, at Tyrkiet, Saudi-Arabien og Golfstaterne har støttet ekstreme grupper i Syrien og senest ISIL. Det kan simpelt hen ikke være rigtigt, og det har været et svigt over for kurderne.

Enhedslisten vil gerne støtte kurderne, det skal der ikke herske nogen tvivl om. Men vi har en række spørgsmål, vi vil søge afklaret i den videre udvalgsbehandling, før vi tager endelig stilling.

Kl. 09:28

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er en enkelt kollega, der har bedt om adgang til korte bemærkninger, og det er hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:28

Søren Espersen (DF):

Enhedslistens ordfører brugte meget energi på ligesom at afsvære sig amerikanerne. Det kan jeg godt forstå med den historie, Enhedslisten har.

Men jeg har egentlig bare et opklarende spørgsmål: Er Enhedslisten ikke enige i, at den aktion, som Danmark nu støtter med et militært bidrag, er en amerikanskledet operation?

Kl. 09:28

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 09:28

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er jo ikke et holdningsspørgsmål, om vi er enige i det. Det er et faktum, at det er en amerikanskledet operation. Der er ingen tvivl om, at vi i Enhedslisten helst så, at det var FN, der ledte an i det her spørgsmål, at det var FN, der tog teten. Vi opfordrede regeringen til at få FN ind over. Vi er glade for, at det, der sker nu, er i tråd med folkeretten, og vi ønsker at støtte kampen mod ISIL. Forsvaret af civilbefolkningen, minoriteter og kvinders rettigheder i Irak og Nordirak sker lige nu i samarbejde med amerikanerne, og det er vi glade for, men det er også klart, at vi selvfølgelig er kraftigt imod, at amerikanerne har forsynet israelerne med bomber, mens de har bombet uskyldige civile i Mellemøsten, og vi vil være kraftigt imod det, hvis amerikanerne allierer sig med Assad, den brutale diktator, for at bekæmpe ISIL.

Så der er ingen tvivl om, at Enhedslisten selvfølgelig er kritiske over for amerikanerne, men at vi i det her tilfælde erkender, at vi har en fælles interesse i at hjælpe kurderne. Derfor er vi positive over for at bidrage til, at de får våben, så de kan forsvare sig og matche ISIL.

Kl. 09:29

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Søren Espersen, anden korte bemærkning.

Kl. 09:29

Søren Espersen (DF):

Det er bare lige for at få det slået helt fast: Altså, det, som Enhedslisten senere på dagen formodentlig stemmer ja til, er en amerikansk-ledet militær operation.

Kl. 09:30

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ordføreren.

Kl. 09:30

Nikolaj Villumsen (EL):

Der er ingen tvivl om, at det er amerikanerne, der står for koordineringen og ledelsen af den operation, som hjælper med at få våben frem til de kæmpende kurdiske styrker, og det er det, som vi drøfter i Folketingssalen i dag. Enhedslisten vil gerne bidrage til det. Der er ingen tvivl om, at vi er skeptiske over for amerikanerne. Vi så helst, at det var FN, der ledte, men såfremt der er klar sikkerhed for, at det her ikke udvikler sig til, at Danmark skal indsætte kamptropper, kampfly, blive inddraget i en ny Irakkrig eller i en borgerkrig i Syrien, så ønsker vi at støtte op.

Kl. 09:30

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Næste ordfører i talerrækken er fru Mette Bock fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:30

(Ordfører)

Mette Bock (LA):

Er det godt, at mennesker går i krig? Nej. Er det godt at blande sig i andre landes interne konflikter? Det er det sjældent. Er det godt at forholde sig passivt, når man konstaterer, at mindretal undertrykkes, fordrives, udsættes for tortur, vold og mord? Nej. Er det godt at sige, at situationen i Irak må håndteres af andre, taget i betragtning, at Danmark er et lille land? Nej. Er ISIL et lokalt irakisk problem? Nej.

Rækken af spørgsmålene her viser jo, at der er utrolig mange dilemmaer knyttet til, når lande begynder at blande sig i andre landes forhold. Men jeg synes for det første, at det er vigtigt at konstatere, at her er der ikke tale om et lokalt irakisk problem. Vi står over for en trussel, som ikke bare truer konkrete levende mennesker og mindretal i Irak, men som også truer hele det internationale samfund.

I Liberal Alliance tror vi ikke meget på nation building. Vi tror ikke på, at andre kan komme ind i et land og sikre udviklingen af demokrati, hvis ikke borgerne i det pågældende land selv ønsker en demokratisk udvikling. Det viser sig desværre ofte, at i nyetablerede demokratier er der en opfattelse af demokrati, som tilsiger, at dem, der har vundet flertallet, har retten til at undertrykke mindretallet.

Det har vi også set i Irak, og derfor har det været en klar forudsætning for, at vi også i Liberal Alliance fuldhjertet støtter det nuværende initiativ til dansk deltagelse, et dansk bidrag, at irakerne tilsyneladende selv er nået til en erkendelse af, at demokrati er andet og mere end flertalsstyre, og at den irakiske regering selv har anmodet om, at vi bidrager.

Vi står i en situation, hvor udviklingen i Irak er eskaleret langt voldsommere og langt hurtigere, end nogen overhovedet havde kun-

net forudsige. Vi har en forpligtelse til som internationalt samfund både at være med til at beskytte de mindretal, som for øjeblikket mishandles på det grusomste, men også til at beskytte det internationale samfund, herunder Danmark, i forhold til en udvikling, som ingen kan forudsige hvordan vil fortsætte, hvis ikke den bliver standset omgående.

Derfor støtter Liberal Alliance også et åbent mandat, som tilsiger, at den danske regering ikke kun kan sende det bidrag, der konkret er blevet bedt om her, men vi er også åbne over for, at Danmark kan bidrage yderligere, hvis vi bliver anmodet om det. Afgørende er det selvfølgelig, at folkeretten respekteres, og at den irakiske regering selv anmoder om yderligere bidrag.

I forlængelse af det vil jeg gerne sige, at man sjældent kan diskutere problemer isoleret, og derfor vil jeg gerne bakke op om Dansk Folkepartis anmodning i forhold til regeringens initiativer, når det gælder, hvad vi skal gøre ved de krigere, som drager ud fra Danmark. Det handler jo ikke bare om, hvad vi skal gøre ved dem, som er ude nu, og som eventuelt vender tilbage. Det handler i høj grad også om at sende et signal til de unge mennesker, som overvejer at drage ud. De skal vide, at vi ikke vil acceptere det, og de skal vide, at det har konsekvenser, hvis de drager ud, og hvis de vælger at komme tilbage til Danmark.

Så derfor ja til det beslutningsforslag, der ligger her. Ja, vi er åbne, hvis der er brug for yderligere initiativer, og en klar opfordring til regeringen om at tage initiativ til at finde ud af, hvad vi gør i forhold til de danske krigere, der drager ud og blander sig i den her konflikt på den forkerte side.

Kl. 09:34

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Og den næste ordfører i talerrækken er fru Lene Espersen fra Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:35

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Jeg vil på vegne af Det Konservative Folkeparti også indlede med at fastslå, at vi naturligvis støtter beslutningsforslaget.

Verden er i dag præget af mange regionale konflikter, og alt for mange civile har mistet livet, ikke mindst i Syrien og det øvrige Mellemøsten. Og det nærmeste, verden har set af inkarneret ondskab i fysisk forstand, er terrorbevægelsen ISIL – eller ISIS, alt efter hvilken forkortelse man bruger – hvis brutalitet og menneskefjendskhed ingen grænser kender, og som giver anledning til, at vi alle må stå sammen for at få den terrorbevægelse nedkæmpet og få beskyttet civilbefolkningen.

Det Konservative Folkeparti bakker helhjertet op om samtykke til, at vi fra dansk side leverer et militært bidrag til støtte til Iraks militære indsats mod terrorbevægelsen ISIL og for at hjælpe myndighederne i Irak med at beskytte civilbefolkningen mod alvorlige overgreb.

Det er meget sørgeligt, at den nu afgåede irakiske premierminister Maliki og myndighederne misbrugte den mulighed, der var for national forsoning efter Saddam Husseins fald, og dermed har givet grobund for utilfredshed hos såvel kurdere som Iraks sunnimuslimer, der holdes uden for indflydelse. Denne undertrykkelse af ikkeshiamuslimske grupper er jo sket i en sådan grad, at nogle sunnimuslimer har vendt interessen og sympatien mod terrorbevægelser som ISIL. Det er ikke nogen undskyldning for at blive terrorist, men det er en forklaring på, hvor ødelæggende det er for et land at undertrykke store religiøse grupper i samfundet.

Udpegelsen af en ny premierminister og forhåbentlig også en bredt sammensat regering og militær er den eneste holdbare langsigtede politiske løsning for Irak. Lige nu handler det om at hjælpe den

irakiske regering og de styrker, der kæmper for at få tilbageerobret det tabte fra ISIL og nedkæmpe dem.

Det folkeretlige grundlag for at deltage er et samtykke fra Irak, og en forudsætning for at deltage er naturligvis, at de nødvendige flytilladelser foreligger. Vores bidrag er, som det er understreget i beslutningsforslaget, undergivet folkeretten. Og vores bidrag er i første omgang et C-130J-transportfly med besætning og logistikhold, hvor opgaven primært bliver at transportere personel, våben, ammunition og forsyninger til de irakiske og kurdiske styrker.

Jeg vil ligesom mange andre partier her tilkendegive, at vi er helt indstillet på, at beslutningsforslaget også tolkes som et åbent mandat, og tilkendegive, at vi også er indstillet på, at andre bidrag kan komme på tale, herunder f.eks. anvendelsen af F-16-fly, hvis det skulle være relevant og Danmark blev anmodet om det. Det kunne f.eks. være til etablering og beskyttelse af en humanitær korridor, så de civile kan komme i sikkerhed. Det er ikke tilfældet lige nu, men det er bare for at tilkendegive over for regeringen, at det vil vi være indstillet på.

På trods af at et transportfly kan lyde som noget relativt ufarligt, er det vigtigt at understrege, at Forsvarets Efterretningstjeneste i deres vurdering af truslen for både direkte og indirekte beskydning anser den for at være høj i områder med kamphandlinger. Den generelle terrortrusel i Irak og trusler om bortførelse, tilbageholdelse og IED er høj.

Jeg vil også gerne her understrege, at Det Konservative Folkeparti mener, at alle kræfter skal sættes ind for at nedkæmpe ISIL, herunder også den rekrutteringsbase, de har. Og vi har desværre i Danmark alt for mange unge radikaliserede, der rejser ned og deltager i konflikten både i Syrien og Irak. Mere end 100 unge er rejst af sted siden 2012. Vi vil gerne opfordre den danske regering til, at der bliver sat ind over for det her problem, og vi har faktisk et par konkrete forslag til, hvad man kan gøre. Vi mener for det første, at man skal sikre, at flest mulige af de terrorbevægelser, der agerer i området, bliver sat på EU's terrorliste. Det gør det nemlig muligt at straffe de folk, der deltager aktivt i handlingerne. For det andet må man se på, hvordan man kan begrænse antallet af herboende, der rejser til Syrien og Irak og deltager i konflikten. Noget af det, vi konkret kan gøre, er jo at inddrage passet – det gør de med succes i bl.a. England – så man ikke får mulighed for at rejse ud af landet. Vi mener, det er helt afgørende, at man sætter ind over for de unge radikaliserede, der rejser fra Danmark. Og det er jo et eller andet sted grotesk, hvis vi oplever, at det er danskere, der står og skyder på danske soldater i et Herculesfly.

Så det er afgørende, at der bliver gjort noget, og vi har som sagt konkrete forslag, bl.a. om terrorlister og om inddragelse af passet og naturligvis også inddragelse af opholdstilladelsen for bestandig for dem, der ikke er danske statsborgere. Det er gode elementer til at sikre i forhold til de unge radikaliserede, der måtte overveje at rejse ned og deltage på ISIL's side – og som vi kan forstå det, rekrutterer man mange udlændinge for øjeblikket – at vi simpelt hen får sat en stopper for det.

Med de bemærkninger vil jeg tilkendegive over for regeringen, at vi naturligvis helhjertet støtter beslutningsforslaget og støtter, at den danske indsats kan være med til at nedkæmpe ISIL.

Kl. 09:39

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak til ordføreren. Nu har vi været igennem partiernes ordførere, og så går vi videre til ministrene. Det er udenrigsministeren og forsvarsministeren, og først er det udenrigsministeren. Værsgo.

Kl. 09:40

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Må jeg ikke have lov at starte med en stor tak til alle Folketingets partier. Jeg synes, at det har utrolig stor betydning, at vi tilsyneladende

kan samle hele Tinget omkring det her beslutningsforslag og den her beslutning, fordi det aldrig er let at sende danskere ud på en risikofyldt færd, og det, at det er et samlet Folketing, der forhåbentlig ender med at stå bag, sender et meget stærkt signal til dem, men selvfølgelig også, fordi det politisk, som flere ordførere har været inde på, sender et meget stærkt signal til omverdenen, til Irak, til vores allierede, om, at vi er solidariske med et andet folk, når det bliver udsat for de grusomheder, som vi oplever her.

Der er i min optik ingen tvivl om, at ISIL er en af de største, hvis ikke den største, trussel, som det internationale samfund i øjeblikket står over for. Det er grunden til, at regeringen og vi fra dansk side bakker fuldt op om, at USA aktivt står i spidsen for at bistå i rækkerne med deres indsats mod ISIL og selvfølgelig også FN's indsats for at sikre nødhjælp til de mange, mange mennesker, der er i øjeblikket er ofre for ISIL's fremfærd.

Det er godt at vide, at vi ikke står alene. Mange andre nære partnere og allierede støtter også op om indsatsen, og det er vigtigt også at understrege, at det, vi beslutter i dag, den militære indsats, ikke står alene, og at vi også har prioriteret andre bidrag til det internationale samfunds håndtering af situationen i Irak. Lad mig derfor for en god ordens skyld nævne de tiltag, som Danmark har taget, og som regeringen lægger stor vægt på skal ses samlet.

For det første har vi haft et stort fokus på den humanitære situation. Vi bidrager fortsat til at hjælpe de civile, som er blevet drevet på flugt af ISIL's morderiske fremfærd i det nordlige Irak, og vi bliver ved med at støtte humanitært. I mandags bevilgede Udenrigsministeriet yderligere 2 mio. kr. oven i de mange millioner, vi har givet, og det var til Beredskabsstyrelsens bidrag til etablering af en lejr for internt fordrevne i det nordlige Irak efter anmodning fra UNHCR.

Derudover besluttede vi også i sidste uge – jeg var glad for opbakningen fra alle partier – at bidrage med 15 mio. kr. til de humanitære organisationer, der arbejder med de internt fordrevne i Irak. De går bl.a. til vandforsyning, mad, hygiejneindsatser, og dermed er vi altså oppe på næsten 50 mio. kr. i humanitære bidrag til Irak bare i år. Lad mig bare her sige, at vi løbende følger den humanitære situation og løbende overvejer behovene for yderligere humanitære bevilninger til krisen. Så det er den ene del af indsatsen, som er vigtig.

For det andet har vi et politisk spor, som også har været nævnt flere gange både fra Liberal Alliance, fra De Radikale og fra SF. Hvis ikke vi samtidig med det her forsøger at få skabt en situation i landet i Bagdad, hvor vi får en regering, der omfatter alle dele af den irakiske befolkning, så kan vi sende så meget både humanitær hjælp og militær hjælp, som vi kan orke, men det vil ikke grundlæggende løse problemet og sikre irakerne en fredelig fremtid i velstand.

Derfor var jeg også meget glad for under min samtale med den irakiske udenrigsminister i går morges, at han kunne fortælle, at det bærer i den retning. Der er aldrig nogen garantier i politik og slet ikke i international politik og slet ikke i den her region, men det var rart at høre, at det var hans vurdering, at forhandlingerne skrider i den rigtige retning. Han er ud over at være udenrigsminister også leder af den kurdiske delegation i de interne regeringsforhandlinger, og han håbede, at man inden for få uger ville kunne præsentere ikke bare en regering, men et regeringsgrundlag, der netop er inklusivt.

Så det er det, vi kan gøre politisk. Vi arbejder jo bilateralt, vi arbejder gennem EU, vi arbejder gennem FN, vi arbejder gennem alle de forskellige organisationer, vi er medlemmer af, og sammen med alle de allierede, vi kan, for at skabe det politiske pres og den politiske bevægelse.

For det tredje er der det sikkerhedspolitiske spor, hvor vi i dag beslutter også at bidrage, fordi for at kunne skabe det rum til at kunne finde en politisk løsning, for at kunne komme frem med en humanitær bistand, er det altså også nødvendigt at skabe mulighed for det militært i en situation, hvor ISIL har haft så stor succes.

Jeg er derfor utrolig glad for, at alle Folketingets partier i dag bakker op. Vi håber på, at Enhedslisten kommer med. Jeg kan bekræfte over for Enhedslisten endnu en gang, at i det omfang, der skal sådan egentlige kamptropper eller F-16-fly ind, vil det efter vores vurdering kræve et nyt beslutningsforslag. Jeg vil gerne kvittere for alle de partier, Venstre, Dansk Folkeparti og Konservative, der meget venligt har tilsluttet forslaget.

Kl. 09:45

Jeg synes, det er en stærk tradition i dansk politik, at man, når der er tale om alvorlige beslutninger som den her, ligesom kan komme ud over det almindelige partifnidder og gå til substansen i beslutningerne, og det er jeg utrolig glad for.

Vi vurderer jo nu sammen med vores allierede, at tiden ikke inde til at sætte F-16-fly og kamptropper ind. Det er der mange grunde til; der er ikke nogen anmodning om det. Men det er selvfølgelig også, fordi det at træffe en sådan beslutning, og det er grunden til, at man helst vil undgå den, jo også vil give IS noget vind i sejlene. Det vil vi jo meget nødig give dem, fordi de så kan fremstille det, som om det er hele Vesten mod islam som sådan, mens det, der er tale om, jo i vidt omfang er en lokal konflikt mellem sunniere og shiaere, mellem geopolitiske interesser i regionen. Derfor må vi håbe, at vi kan undgå at skulle ud i yderligere krigsaktioner, men at vi kan holde os til at støtte irakerne og kurderne i deres kamp for en fredelig og demokratisk fremtid i deres land. Det er håbet nu, og jeg takker for den velvilje, som alle partier har lagt for dagen i dag.

Når vi forhåbentlig senere i dag har vedtaget regeringens beslutningsforslag, kan vi over for både USA og Irak bekræfte, at Danmark nu er parat til at levere et transportbidrag i form af et C-130J-transportfly og et mindre logistikhold til at fragte lette våben og ammunition til de styrker, der står for indsatsen imod ISIL.

Det folkeretslige grundlag for det danske bidrag er et samtykke fra Irak. Irak har givet det samtykke i en note til Udenrigsministeriet fra den irakiske ambassade som svar på et brev fra mig til den irakiske udenrigsminister, og under samtalen i går morges har den irakiske udenrigsminister også mundtligt samtykket over for mig og takket dybt for det danske bidrag. Det er en tak, som jeg hermed bringer videre til det danske Folketing.

USA har i sin anmodning præciseret, at man samarbejder med allierede efter anmodning fra den irakiske regering om at slå tilbage mod ISIL's angreb.

Jeg vil gerne her, inden jeg tager fat på de spørgsmål, som bl.a. Dansk Folkeparti rejste, understrege, at det nuværende niveau for det militære engagement næppe vil kunne stoppe ISIL på længere sigt, og at det ikke er målet med denne enkle operation at søge at eliminere gruppen. Men bl.a. de amerikanske luftangreb har dog muligvis gjort, at ISIL er blevet trængt tilbage i nogle områder, herunder fra den strategisk vigtige dæmning ved Mosul. Den egentlige løsning på konflikten må og skal selvfølgelig være politisk. Vi håber, at dette bidrag kan gøre det muligt at finde en sådan politisk løsning.

Så har der i debatten fra flere været rejst spørgsmålet om danske jihadister, der drager derned. Lad mig bare starte med at slå fuldstændig fast, at det er noget, der bekymrer regeringen mindst ligesom meget, som det bekymrer alle andre partier i Folketinget. Det er et uhyggeligt fænomen, at en stor del af ISIL består af mennesker, der kommer fra alle mulige andre dele af verden. Det er vigtigt at understrege, at det altså ikke kun er fra vestlige samfund. Det er også fra Saudi-Arabien, Iran og mange regionale lande. Det er et problem og en bekymring, vi deler med rigtig mange lande i verden, og jeg tror også, at der er behov for, at vi taler med dem om, hvordan vi samlet set kan sætte ind over for det her fænomen.

Selv om jeg sådan set forstår bekymringen for at få de mennesker tilbage til Danmark – jeg skal komme tilbage til det konkrete spørgsmål – kan man sige, at set fra det internationale perspektiv hjælper det jo ikke noget, at de vender snuden andre steder hen. Det løser ik-

ke problemet. Det, der må være målet, er selvfølgelig at sørge for, at de mennesker ikke tager af sted, at de ikke i første omgang ender dernede, for når de først er der, kan man kun dele bekymringen for, hvad der sker. Uanset hvor de så tager hen bagefter, vil de vedblive med at være et problem.

Hvad kan man så gøre? Regeringen har hidtil – og der må jeg så gå i rette med hr. Søren Espersen, der siger, at jeg bare har sagt, at vi følger situationen, for jeg har altså sagt betydelig mere både i Udenrigspolitisk Nævn og offentligt, og det ved hr. Søren Espersen også godt – gjort og gør fortsat en stor forebyggende indsats gennem vores efterretningstjenester, og vi har direkte kontakt til de familier, hvor det vurderes, at der er en fare for det, og kontakt til de miljøer, hvorfra de rekrutteres.

Det er en indsats, der er blevet optrappet. Jeg vil ikke gå i detaljer med det af den enkle grund, at det ikke er mit ressort. Det er Justitsministeriet, der står for alle de her ting, og derfor er min konkrete videns heller ikke så detaljeret, som den ville være, hvis jeg stod her som justitsminister. Men jeg ved, at det er et område, der er blevet optrappet, ligesom vi har haft – det har jeg til gengæld haft noget med at gøre – meget direkte samtaler med bl.a. Tyrkiet for at sikre, at det bliver sværere at komme ind i Syrien. Det har indtil nu været det primære problem, og vi har et godt samarbejde med de tyrkiske myndigheder om det her. Det er også noget, der er blevet forstærket.

Kl. 09:50

Det er meget muligt, at vi kan gøre mere, og som det også vil være partierne bekendt, kommer regeringen inden for få uger med en handlingsplan på det her område, hvor vi netop kigger på, hvad andre lande gør, og overvejer, om vi kan gøre mere.

Det er rigtigt, og det kan jeg bekræfte, at ifølge loven, og det er altså ikke en beslutning, jeg har taget, men det er noget, som et stort flertal i Folketinget har vedtaget, får vi, hvis statsborgere bliver fængslet, tilfangetaget, i udlandet, dem som udgangspunkt hjem til Danmark, hvis vi kan. Jeg vil dog gerne sige, at i det her område yder vi ikke meget konsuler bistand generelt, for vi har hverken ambassader eller midler til at få folk ud af de kampområder, så jeg tror godt, at man kan tillade sig at sige, at det mere er en principiel diskussion, end det er en praktisk diskussion.

Men det er rigtigt, at det er et princip i dansk retspraksis, at uanset hvad folk har begået af kriminalitet – også selv om de begår alvorlig kriminalitet og også anden slags kriminalitet i udlandet – vil vi gerne have, at de bliver stillet for en domstol, og at de får en dom. Bl.a. derfor sørger vi for at få dem ud. Det vil selvfølgelig også ske i det her tilfælde. I det omfang, vi får jihadister hjem, der aktivt har myrdet, og hvor anklagemyndigheden finder, at der kan rejses en tiltale, vil de blive tiltalt, og så vil de blive straffet og komme i fængsel. Selvfølgelig vil de det.

Men som sagt glæder regeringen sig til at tage den diskussion, når vi har fremlagt vores handlingsplan. Der kan vi sammen kigge på, hvad der er af muligheder. Jeg vil sige det sådan, at jeg egentlig tror, at man kan koge det ned til, at det også er et enigt Folketing, der ønsker at stoppe den tilgang af unge mennesker, også fra Danmark, der tager ned til de her områder. Det, vi kommer til at diskutere, er selvfølgelig, hvordan vi gør det mest effektivt. Det ser vi frem til at diskutere, når vi har fremlagt vores handlingsplan.

Med de ord tror jeg, at jeg vil takke for en god debat. Det centrale for, hvordan vores bidrag skal udvikle sig i fremtiden, bliver selvfølgelig, i hvor høj grad det lykkedes at dæmme op for den nuværende situation.

Kl. 09:52

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Der er tre kollegaer, der har bedt om adgang til korte bemærkninger. Den første er hr. Nikolaj Villumsen fra Enhedslisten. Værsgo.

Nikolaj Villumsen (EL):

Tak for det, og tak til ministeren. Det er selvfølgelig klart, at vi alle sammen i Folketinget, tror jeg, tager afstand fra danskere, som tager ned og kæmper for ISIL, og er enige om, at begår de forbrydelser, skal de straffes.

Samtidig synes jeg, at det er bemærkelsesværdigt, at da FN's Sikkerhedsråd navngav de fem konkrete personer, som man sagde havde støttet og finansieret ISIL, blev en af dem dagen efter anholdt i Qatar. Jeg er sikker på, at udenrigsministeren også har bemærket det. Det tankevækkende i den sammenhæng er, hvorfor Qatar ikke lang tid forinden havde anholdt ham. Ligeledes står det jo klart, at de ekstremister, som kommer ind til ISIL, kommer ind gennem Tyrkiet til Syrien og nogle gange videre til Irak.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre udenrigsministeren, om han er enig i, at enkeltpersoner og lande, der direkte eller indirekte støtter ISIL, skal retsforfølges og rammes af internationale sanktioner, lige meget om de er vores NATO-allierede som Tyrkiet eller de er vores nære allierede som Saudi-Arabien og Qatar, der alle tre bliver mistænkt for at stå bag og finansiere ISIL.

Kl. 09:52

dansk indsats. Der håber jeg at regeringen vil bakke op, og at vi kan få en fælles front i Folketinget om at slå hårdt ned og ramme de her bagmænd og sikre, at de bliver straffet og sanktioneret.

Kl. 09:56

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Så er det ministeren.

Kl. 09:56

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Jeg kan i hvert fald sige, at jeg er hundrede procent enig i, at man selvfølgelig også skal komme efter de kræfter, der finansierer og støtter ISIL økonomisk, militært eller på anden vis. Det formål er jeg hundrede procent enig i. Så kan man diskutere, om det er Danmark alene, eller om det er Danmark gennem FN og sammen med FN, der er det mest effektive middel mod det. Men at det er afsindigt vigtigt at komme efter de mennesker, der står bag det her, er jeg meget enig i.

Kl. 09:56

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Den næste kollega, der har bedt om adgang til korte bemærkninger, er hr. Søren Espersen fra Dansk Folkeparti, værsgo.

Kl. 09:56

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ministeren.

Kl. 09:54

Kl. 09:54

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Ligesom hr. Nikolaj Villumsen var jeg meget, meget glad for, at det lykkedes at samle enighed i FN's Sikkerhedsråd om at indføre sanktioner mod de her personer. Jeg kan sige, at jeg også synes, at det er den rigtige vej at gå og fortsætte med at gå.

Det, der nogle gange komplicerer sagen og gør det svært at identificere, præcis hvem der skal sanktioneres mod, er selvfølgelig, at det sjældent er stater, der ligesom i samlet trop, om jeg så må sige, som regeringer, med fuldt flertal fra politisk side, yder den her støtte. Det er meget ofte enkeltpersoner eller enkelte organisationer inde i de enkelte stater, der gør det. Nogle gange er det i fuld eller indirekte forståelse med regeringen, nogle gange slet ikke. Nu ved jeg jo, at Enhedslisten også går meget op i retssikkerhed, og derfor skal man selvfølgelig være sig lidt for at udstede sådanne, kan man sige, for dømmelser af lande; man skal være sig for at sige, at det er en bevist politik fra de landes side.

Det, man kan gøre, er, at man selvfølgelig skal sørge for, at vi gennem FN forsøger at komme efter de personer og organisationer, der aktivt bistår med dette – det gælder selvfølgelig også, hvis det er lande, der, om jeg så må sige, bidrager af statskassen.

Kl. 09:55

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Tak. Hr. Nikolaj Villumsen for sin anden korte bemærkning, og den er på ½ minut.

Kl. 09:55

Nikolaj Villumsen (EL):

Det er selvfølgelig klart, at det kan være vanskeligt hundrede procent at afgøre, hvem der sanktioneres hvad. Samtidig må man også sige, at det jo er tankevækkende, at en mand, som FN's Sikkerhedsråd åbenbart kan være vidende om har støttet ISIL, har gået frit rundt i Qatar, og at man ved noget i New York, som man måske formentlig jo hundrede procent har vidst i Qatar. Så jeg vil bare opfordre til, at vi aktivt arbejder for at finde ud af, hvad der er.

Personligt har jeg tænkt mig at foreslå Forsvarsudvalget, at vi holder en lukket høring, hvor vi får det undersøgt og kommer til bunds i det her, altså hvem der står bag ISIL, så vi kan have en aktiv

Søren Espersen (DF):

Tak. Altså, udenrigsministeren begynder at tale om, hvad man gør sådan med forebyggende indsatser: Man arbejder på noget, og man skaber dialog, og man forsøger alle mulige ting. Jeg spørger om de folk, der er der, og som vender hjem. Jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke bare kan sige – i stedet for som udenrigsministeren så gør, nemlig at det her skal ses som en stor samlet indsats, måske med andre lande, hvor man skal se på, hvad de gør, og sådan noget – at Danmark for en gangs skyld skal tage et eget ansvar for egne statsborgere og sige, at det her altså er vores problem. Hvorfor kan Norge og Storbritannien melde ud, som de gør – uden alle de her falbelader om, at nu skal vi lave en samlet indsats, og vi skal snakke med alle mulige? De har besluttet sig i Norge, og de har besluttet sig i Storbritannien. De vil tage statsborgerskabet fra de folk. Hvorfor kan Danmark ikke gøre det samme? Hvorfor er der hele tiden de der lange forklaringer og alle mulige ting, der skal ordnes først, og nu må vi se, og der kommer en kommission, og vi skal snakke med nogle? Gør dog noget nu! Det er det, jeg opfordrer til.

Kl. 09:57

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Ministeren.

Kl. 09:57

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Som sagt vil jeg egentlig nødig ind i en meget konkret debat om, hvad regeringens handlingsplan kommer til at indeholde, dels fordi den ikke er færdig, dels fordi det ikke er mit område. Men jeg vil gerne endnu en gang generelt slå fast, at vi deler ønsket om at stoppe den her tilgang. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at det at fratage de folk, der er dannede nu, deres statsborgerskab, jo ikke i sig selv er noget, der forhindrer andre i at tage derved. Det er bare, så vi lige får skilt målene fra midlerne her.

Jeg ønsker ikke her at stå og hverken give et tilsagn eller frasagn, om jeg så må sige, til forskellige virkemidler, for den tid kommer, når vi har lavet en samlet indstilling. Men det er ikke sådan helt hen i vejret, synes jeg, at man lidt overvejer, hvad andre lande gør og har brugt af metoder, for formålet er jo, at de her mennesker helst ikke skal tage nogen steder hen, om jeg så må sige, men gerne skulle

stoppe deres krig og komme tilbage og blive almindelige mennesker. Det er jo det, der er målet.

Kl. 09:58

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Hr. Søren Espersen, anden korte bemærkning.

Kl. 09:58

Søren Espersen (DF):

Altså, målet for mig er, at de ikke kommer hjem til Danmark igen, men at de bliver væk. Det er mit mål. Jeg vil da også være ked af det, hvis de rejser til London eller Oslo eller Berlin, men mit primære mål som dansk parlamentariker er altså at sørge for, at vi ikke har de mennesker i vores land, og at vi skal tage deres statsborgerskab fra dem. Det er mit mål.

Men det deler jeg så åbenbart ikke med udenrigsministeren. Vi venter altså på en handlingsplan – og jeg har stor forståelse for, at det ikke er udenrigsministerens ressort, det er i høj grad justitsministerens – men så må jeg spørge: Hvornår kommer den plan?

Personligt vil jeg så spørge udenrigsministeren: Ønsker han de folk hjem til Danmark igen, eller ønsker han dem hen, hvor peberet gror?

Kl. 09:59

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 09:59

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Vi tror og håber, at vi kan præsentere vores handlingsplan i september måned. Jeg vil nok også i dette spørgsmål formulere mig anderledes end hr. Søren Espersen. Mit mål er for det første at undgå, at flere danskere tager af sted og bidrager til kampen for ISIL. Det er mål nummer et til at få stoppet tilgangen til ISIL. Mit mål nummer to er, at de mennesker, der er dernede, vælger at stoppe deres kamp i det hele taget og vælger at komme tilbage. Der vil jeg sådan set sige, at det, at de ikke kommer tilbage til Danmark, jo ikke i sig selv løser det problem, at de løber rundt dernede. Derfor må det vigtigste jo være at stoppe deres bidrag til ISIL.

Kl. 10:00

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Tak. Den foreløbig sidste kollega, der har bedt om adgang til korte bemærkninger, er fru Lene Espersen fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:00

Lene Espersen (KF):

Tak til udenrigsministeren for besvarelsen. Jeg vil godt følge lidt i samme fodspor, som hr. Søren Espersen startede på. Jeg anerkender fuldt ud, at en handlingsplan typisk er noget, som mange dele af regeringen er med til, og at udenrigsministeren jo ikke kan stå og i detaljer redegøre for, hvad andre ministre har af forslag. Men noget af det, man i hvert fald diskuterer blandt EU's udenrigsministre, er jo EU's terrorliste. Noget af det, som Det Konservative Folkeparti foreslog fra talerstolen lige før, var jo, at vi sikrer os, at alle de oprørsgrupper, der er i Syrien, og som er ekstremistiske, kommer på EU's terrorliste.

Derfor vil jeg gerne spørge udenrigsministeren ind til, om udenrigsministeren kan redegøre for, hvor langt man er med at få sat nogle af de grupper på terrorlisten. Det betyder jo, at man kan retsforfølge også unge mænd fra Danmark, der rejser derned – ikke kun hvis de begår mord, men faktisk bare hvis de på Facebook siger, at de rejser derned, hvad mange af dem jo gør. Det er dybt provokerende, at de fortæller, at de skal ned til ISIL og kæmpe med dem. Så jeg vil

høre, hvor langt man egentlig er med at få sat de grupper på EU's terrorliste.

Kl. 10:01

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 10:01

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Må jeg ikke sige, at politisk set deler jeg fuldstændig fru Lene Espersens indgang til det her. Det må være et mål at få så mange som muligt på den terrorliste. Juridisk set bliver jeg desværre fru Lene Espersen svar skyldig i den forstand, at jeg simpelt hen ikke på stående fod kan svare på, hvor langt man er nede i EU, men jeg vil meget gerne vende tilbage med et skriftligt svar på det spørgsmål, fordi det, som det vil være fru Lene Espersen bekendt, er en rimelig omstændelig procedure juridisk set at få lavet den terrorliste – alle lande skal tilslutte sig osv.

Jeg er simpelt hen ikke klar over, hvor den står lige nu, men politisk set er jeg enig, og så håber jeg, at jeg må komme tilbage med et mere teknisk svar på den juridiske del af det.

Kl. 10:02

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Fru Lene Espersen for anden korte bemærkning.

Kl. 10:02

Lene Espersen (KF):

Jeg takker for den tilkendegivelse. Vi vil sørge for, at der bliver fulgt op efter førstebehandlingen, så vi kan få fokuseret på det i udvalgene. Jeg har i hvert fald noteret mig, at da der var problemer med Boko Haram, var man meget hurtige til at få den på terrorlisten.

I forhold til det, der foregår i Syrien og Irak, vil det efter min ringe juridiske viden være ganske nemt for EU-landene at træffe beslutning om, at de oprørsbevægelser, der lige nu kidnapper og myrder andre mennesker og lægger det ud på YouTube, er oprørsbevægelser, som man forholdsvis nemt burde kunne sætte på EU's terrorliste, og det betyder altså, at vi kan komme efter de unge mænd – også før de rejser fra Danmark.

Kl. 10:03

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 10:03

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Jeg er helt enig. Det er kun, fordi jeg ikke lige er klar over, hvor langt den er i komitéproceduren nede i EU, at jeg svarer lidt henholdende. Men politisk set er jeg helt enig.

Kl. 10:03

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Så har hr. Troels Lund Poulsen også bedt om adgang til en kort bemærkning, værsgo.

Kl. 10:03

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Det er sådan set en opfølgning på hr. Søren Espersens spørgsmål om handlingsplanen. For mig var det ikke rigtig klart, hvornår regeringen vil præsentere nogle potentielle løsninger på de meget omfattende problemer, vi ser. Kan vi få et klart svar på det?

Kl. 10:03

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 10:03

Kl. 10:07

Udenrigsministeren (Martin Lidegaard):

Jeg forsøgte at svare klart, men vi regner med at fremlægge en handlingsplan i september måned i år.

Kl. 10:03

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Troels Lund Poulsen havde en kort bemærkning? Nej. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til udenrigsministeren, og så giver vi ordet til forsvarsministeren. Værsgo.

Kl. 10:03

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Med forslaget om at udsende et dansk transportfly og dansk personel sender vi et vigtigt budskab om støtte og håb til de mange mennesker i det nordlige Irak, som udsættes for ISIL's angreb og forfærdelige overgreb. Jeg vil også gerne understrege, at det ikke må betragtes som en ufarlig mission. Vores transportfly skal udføre opgaver i en konfliktzone, hvor der er risiko for vores soldater, og også derfor er det vigtigt, at vi står sammen om udsendelsen. Og jeg håber ligesom andre i dag, at det vil være et enigt Folketing, der i eftermiddag giver grønt lys for, at flyet kan sendes af sted.

Danmark har som bekendt modtaget en anmodning om et bidrag bestående af et C-130-transportfly og et mindre logistikhold til operationen i Irak. Forsvaret har kapaciteten til at stille det efterspurgte C-130-transportfly og et mindre logistikhold til rådighed i perioder af op til ca. 14 dage ad gangen. Hertil kommer bl.a. forbindelsesofficerer i relevante hovedkvarterer, og der kan også blive behov for, at bidraget indeholder et mindre antal sikringsfolk til varetagelse af sikkerheden snævert omkring flyet. For Danmarks vedkommende er der tale om transportopgaver til støtte for en amerikansk ledet operation i Irak. Disse inkluderer som udgangspunkt transport af personel, våben, ammunition, materiel og forsyninger til de irakiske og kurdiske styrker og til øvrige samarbejdspartnere.

Såvel transportflyet som logistikholdet er i højt beredskab, og de er helt klar til at løse opgaven, så snart Folketinget har vedtaget beslutningsforslaget og planlægningen er færdig. Det forventes, at bidraget vil omfatte op til ca. 55 personer, og jeg kan sige, at forsvaret i disse timer er i tæt samarbejde med vores partnere, sådan at man er klar til at sætte ind, i det øjeblik Folketinget måtte beslutte dansk deltagelse. Jeg er meget tilfreds med, at forsvaret endnu en gang kan bidrage til, at Danmark kan tage ansvar, når der er brug for det på verdensscenen, og det må man i allerhøjeste grad sige er tilfældet i denne sag, hvor vi har set et uøret eksempel på manglende respekt for menneskeliv og også en kynisme, som man troede hørte et andet århundrede til.

Kl. 10:06

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Holger K. Nielsen fra SF har en kort bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:06

Holger K. Nielsen (SF):

Det er bare en lille ting. Det sidste er rigtigt, nemlig at vi igen gør en stor indsats internationalt, og så vil jeg høre forsvarsministeren: Var det ikke noget, han kunne bruge som argument, når nu der på NATO-topmødet kommer et pres for, at vi skal levere mere, at der skal flere penge til forsvaret, og at vi er nødt til at sætte forsvarsudgifterne op, altså bruge det her som argument for, at selv om vi har det nuværende forsvarsbudget og der faktisk er skåret ned, er vi i stand til at præstere ganske meget?

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):
Ministeren.

Kl. 10:07

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Danmark kan bestemt være sin indsats bekendt i NATO, og fra regeringens side har vi den holdning, at når man kigger på NATO's indsats, er det ikke alene et spørgsmål om, hvor mange penge de enkelte lande bruger, men også, hvordan de bruger pengene. Og Danmark ligger helt i top sammen med USA, når det gælder evnen og viljen til at bruge vores materiel og dygtige soldater i konkrete sammenhænge. Eller man kan sige det på en anden måde: Det er ikke alene et spørgsmål om, hvor meget man har stående i garagen, men også, om man er parat til at tage det i brug.

Kl. 10:08

Den fg. formand (John Dyrby Paulsen):

Hr. Holger K. Nielsen for den anden korte bemærkning? Nej. Så er der ikke flere korte bemærkninger til forsvarsministeren. Tak til forsvarsministeren.

Da der i det hele taget ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Forsvarsudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 10:08

Meddelelser fra formanden**Den fg. formand** (John Dyrby Paulsen):

Nu er der ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde forventer vi afholdt i dag, onsdag den 27. august 2014, kl. 17.00.

Jeg kan henvise til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 10:08).